

Därför är det så korkat att sätta ut signalkräftor

Flodkräftan är akut hotad och signalkräftan bör bekämpas, enligt EU.

Är vår älskade kräftskiva hotad?

- Nej, men de idiotiska och korkade illegala utställningarna av signalkräftor måste stoppas, säger experten Lennart Edsman.

Mängden flodkräftor har minskat dramatiskt i Sverige, och flodkräftan beskrivs som akut hotad av artdatabanken och har rött ljus i Världsnaturfondens, WWF:s, konsumentguide.

Men Lennart Edsman anser att vi bör fortsätta äta den svenska flodkräftan:

- Bästa sättet att bevara flodkräftan är att ha ett lokalt intresse genom att fortsätta odla, fiska och äta den.

Att signalkräftan finns med på EU-listan över icke önskvärda arter som bör bekämpas, behöver inte heller det betyda att vi avstår från att fiska och äta den, menar han.

Lennart Edsman är kräftforskarare vid Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, och en av landets ledande experter på kräftor och kräftfiske:

- Kräftpreniär och kräftskiva är en väldigt stark tradition i Sverige. Men minst två tredjedelar, kanske upp mot 80 procent, av de kräftor vi stoppar i oss är importerade frysta eller vakuumpförpackade kräftor huvudsakligen från Kina.

Svenskarna stoppar i sig i runda slängar 5 miljoner kilo kräftor varje år, varav 4-4,5 miljoner kilo är importerade kräftor.

- Det är svårt att säga exakt hur mycket flodkräftor och signalkräftor som plockas upp i landet eftersom det mesta är från enskilda fiskerätter som det inte finns någon statistik på. Enkäter visar att det kan

Det finns en massa myter om kräftor och kräftfiske, som Lennart Edsman vill slå hål på.

FOTO: JENNY TEGNER

röra sig om mellan 500 000 kilo till 1,5 miljoner kilo per år. Den senaste uppskattningen var cirka 600 kilo.

Trots att flodkräftan minskat dramatiskt tycker han att vi borde fortsätta fiska och äta flodkräftor.

- Det är inte utfiskning som är problemet för flodkräftan utan den illegala utställningen av signalkräftor som spridit kräftpesten och som gjort flodkräftan hotad. Att vi fortsätter odla, fiska och äta flodkräftan är snarare en förutsättning för att vi ska kunna hålla upp intresset för flodkräftan och rädda den och fisket.

För 100 år sedan fanns flodkräftan på runt 30 000

Lennart Edsman är forskare och en av landets ledande experter på kräftor och kräftfiske.

platser, så kallade lokaler, i Sverige.

- I dag har vi drygt 800 lokaler med flodkräftor kvar.

Orsaken till den dramatiska minskningen är, enligt Edsman, introduktionen av signalkräftor.

- Vi hade kräftpest redan 1907, som vi fick via flodkräftor som fraktades hit med ett skepp från Finland. Men de hade en annan sorts kräftpest. Spridningen av pesten och utslagningen av flodkräftorna ökade med 400 procent i samband med att signalkräftan introducerades i stor skala från 1970-talet till 1990-talet, berättar Edsman.

Men finns det verkligen hopp för flodkräftan?

- Ja, det finns det. Om folk slutar upp med korkade och idiotiska illegala utställningarna av signalkräftor. Norr om Dalarna är förutsättningarna urusla för att få ett bra långsiktigt fiske med signalkräftor. Inte ens i Skå-

ne, som har de bästa förutsättningarna, är det säkert att man lyckas. Där emot slås alla flodkräftor ut när signalkräftor sätts ut.

Han säger att det finns massa myter som är osanna när det gäller kräftor.

- En av de mest skadliga myterna för kräftpestspridningen, det framtida kräftfisket och flodkräftan är att signalkräftan är immun mot kräftpesten. Detta är helt fel. I verkligheten är den både en kronisk bärare av pesten och kan dö själv av sjukdomen vilket också händer.

Däremot är signalkräftorna mycket mer motståndskraftiga mot pesten.

- De kan kapsla in sjukdomen i skalet. Det är därför de alltid är bärare av smittan.

Även sjöfåglar, redskap eller kanoter kan sprida smittan.

- Det stämmer, men det är en minimal risk. Risken finns vid ett pågående pestutbrott då miljontals sporer släpps från döende kräftor, och då ska man vara väldigt försiktig. Men det har visat sig att vid nästan samtliga utbrott av kräftpest i dagsläget så har det berott på att någon illegalt har satt ut signalkräftor.

Text
Jan Svensson
0243-644 10
jan.svensson@mittmedia.se

Mer om signalkräftor

■ I fjol hamnade signalkräftan på EU:s lista över främmande arter som bör bekämpas. Man får dock fortfarande fiska, sälja och äta signalkräftor i Sverige.

■ Däremot får man inte sätta ut signalkräftor överhuvudtaget. Man får heller inte sedan 2003 importera levande sötvattenskräftor. Det finns också restriktioner för hur man får transportera levande signalkräftor.

■ Det är däremot inte aktuellt att försöka utrota signalkräftan i hela Sverige. Rent teoretiskt skulle det vara möjligt men i praktiken är det helt omöjligt.

- Det går att utrota signalkräftan i exempelvis ett kalkbrott på Gotland, som har

gjorts fem gånger. Men det innebär att man slår ut även andra levande varelser i vattnet, så det är förstås inte möjligt att göra i större sjöar eller älvar, säger Lennart Edsman.

Fler myter om kräftor

■ **Det går inte att misslyckas med signalkräftor:**

- Det stämmer inte alls. 15 år efter det att signalkräftor sattes ut i södra Dalarna hade 87 procent av utsättningarna totalt misslyckats. Att få ett bra fiske av signalkräftor norr om Dalälven är i princip hopplöst. Signalkräftor klarar inte av att få ungar när

vintrarna blir långa, säger Edsman. Men även i Skåne, där förutsättningarna är som bäst, har många lokaler med signalkräftor kollapsat de senaste åren. 20 procent av utsättningarna i södra Sverige har misslyckas redan i starten. Där de lyckas tar det minst 5 år innan man i snitt får upp en kräfta per bur och natt.

■ **Om ett vatten en gång drabbats av kräftpest går det inte att få tillbaka flodkräftan:**

- Jo, det gör det och det har gjorts. Som ett av många exempel har ett 20-tal vatten i Värmland i dag bra bestånd av flodkräftor, trots att de tidigare har haft kräftpest.

Kräftpesten, som är en svampsjukdom, sprids med sporer som inte kan överleva mer än max tre veckor utan kräftor.

- Om man misslyckas beror det på att man varit för snabb att sätta ut nya kräftor innan all pest försvunnit eller att någon illegalt satt ut signalkräftor.

■ **Signalkräftan växer dubbelt så fort som flodkräftan:**

- Stämmer inte. Flodkräftan växer lika snabbt om förutsättningarna är de samma. Vill du läsa om fler myter som handlar om kräftor kan du gå in på www.krafta.nu. SLU står bakom den sidan där myter bemöts och krossas.